

"Το κάδρο και τα είδη των κάδρων"

www.karposontheweb.org

(βλ. και Εκπαιδευτικό υλικό /Φωτοκόμικς)

Κάδρο αποκαλούμε το περίγραμμα (αλλά και το συνολικό περιεχόμενο) μιας εικόνας. Έτσι, μια ακίνητη φωτογραφία είναι ένα κάδρο καθώς επίσης ολόκληρη η κινούμενη εικόνα (κινηματογράφος, τηλεόραση), που βλέπουμε σε κάθε συγκεκριμένη στιγμή, αποτελεί ένα κάδρο.

Ανάλογα με το πόσο κοντά ή μακριά εμφανίζεται το θέμα (συνήθως ο άνθρωπος), δηλαδή ανάλογα με το πόσο χώρο καταλαμβάνει το θέμα μέσα στην εικόνα, ένα κάδρο μπορεί να είναι:

- **Γενικό:** Ο ήρωας εμφανίζεται μακριά, ενώ στην εικόνα υπάρχει χώρος γύρω του (τοπίο, σπίτια κ.λπ.). Το γενικό κάδρο μάς δίνει πληροφορίες για το **χώρο** όπου εκτυλίσσεται η δράση.

Πού βρίσκεται ο ήρωας; Τι συνθήκες επικρατούν εκείνη τη στιγμή; (εποχή, ώρα, καιρός).

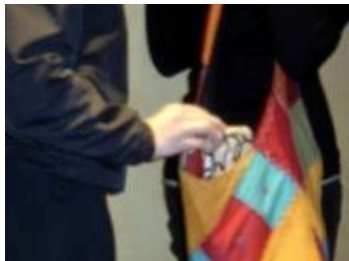
Ποιοι βρίσκονται γύρω του, πόσο κοντά του και τι σχέση μπορούν να έχουν με αυτόν;

- **Μεσαίο:** Ο ήρωας κυριαρχεί στην εικόνα. Ενώ στο πάνω και στο κάτω μέρος του κάδρου δεν υπάρχει ελεύθερος οπτικός χώρος, αριστερά και δεξιά μπορούν να εμφανίζονται και άλλοι ήρωες ή στοιχεία του περιγύρου. Έτσι στα μεσαία κάδρα, η προσοχή μας εστιάζει στον **ήρωα** και στη σχέση του ήρωα με τον

περιβάλλοντα χώρο του κυρίως όμως επικεντρώνεται στη σχέση του ήρωα με τους άλλους ανθρώπους.

Ποιος είναι ο ήρωας (άντρας-γυναίκα, τι ηλικία έχει, τι φοράει κ.λπ.) και τι κάνει;
Τι κάνουν όσοι εικονίζονται; Πώς συνδέονται; Πώς αντιδρούν μεταξύ τους; Σε τι
απόσταση βρίσκονται μεταξύ τους;

- **Κοντινό:** Ο ήρωας (ή το θέμα μας) δεν εμφανίζεται ολόκληρος. Στα όρια της εικόνας βλέπουμε μόνο ένα μέρος του (δηλ. η εικόνα γεμίζει μόνο με το πρόσωπό του ή μόνο με το χέρι του κ.λπ.). Στο κοντινό κάδρο, ο σκηνοθέτης μας δίνει την ευκαιρία να παρατηρήσουμε από κοντά τον ήρωα και να **εμβαθύνουμε στα συναισθήματα του** τη στιγμή εκείνη.

Σε τι διάθεση βρίσκεται ο ήρωας;

Μήπως η έκφρασή του τονίζει ή αναιρεί τα λόγια του; Τι κοιτάζει κάθε στιγμή; Αλλάζει ύφος;

Συχνά, όμως, ο σκηνοθέτης χρησιμοποιεί ένα κοντινό κάδρο για να τονίσει τη σημασία ενός αντικειμένου ή ενός στοιχείου του χώρου. Είναι ακριβώς το είδος του κάδρου που επιτρέπει στο σκηνοθέτη να **υπογραμμίσει** αυτό που θεωρεί σημαντικό, εκείνη τη στιγμή.

Σε μια αφήγηση με εικόνες χρησιμοποιούμε το κάδρο αυτό για να δώσουμε ιδιαίτερη έμφαση σε κάτι (όπως είναι η συναισθηματική διάθεση ενός ήρωα ή κάποια ιδιαίτερη λεπτομέρεια που πιστεύουμε ότι ο θεατής μας ίσως δεν θα προσέξει αν τη δείξουμε μόνον από μακριά).

Υιοθετούμε εδώ τη σύμβαση ότι **ο άνθρωπος αποτελεί το μέτρο αναφοράς κάθε κάδρου**. Έτσι, ένα ολόκληρο κουτάλι καδραρισμένο χωρίς περιθώρια, ΔΕΝ θα ονομάζεται "μεσαίο του κουταλιού", αλλά "κοντινό του κουταλιού" με κριτήριο ότι, αν στην ίδια εικόνα ένας άνθρωπος κρατούσε το κουτάλι, στο συγκεκριμένο κάδρο θα χωρούσε μόνον η παλάμη του.

Στη δική μας "καταγραφή χώρου" με φωτογραφίες και ήχους, είναι εντελώς απαραίτητο κάθε ομάδα να συγκεντρώσει το δικό της υλικό που στη συνέχεια θα αποτελέσει την πρώτη ύλη για μια ταινία-φωτοαφήγηση. Το υλικό αυτό είναι απαραίτητο να περιλαμβάνει:

- Φωτογραφίες - γενικά κάδρα του χώρου. Όσες κρίνει η ομάδα απαραίτητες ώστε ο θεατής -που δεν γνωρίζει το χώρο- να σχηματίζει μια εικόνα της έκτασης του χώρου και της "γενικής ατμόσφαιρας" που επικρατεί εκεί.
- Φωτογραφίες - μεσαία κάδρα που εικονίζουν τυχόν δραστηριότητα ανθρώπων στο χώρο αυτό.
- Φωτογραφίες - κοντινά κάδρα επιμέρους στοιχείων. Θα πρέπει να είναι πολλές περισσότερες από τις δύο παραπάνω κατηγορίες. Τα κοντινά θα μας επιτρέψουν να κατευθύνουμε τη ματιά του τελικού θεατή σε όποια σημεία κρίνουμε ότι είναι σημαντικά.
- Συγκεκριμένους ήχους που θα καταγράψουμε στην ψηφιακή κάμερα ή σε μικρόφωνο. Αν υπάρχουν κάποιοι χαρακτηριστικοί ήχοι, καλό είναι να τους ηχογραφήσουμε χωρίς να προσθέτουμε ήχους που προέρχονται από μας τους ίδιους. Για κάθε ήχο, θα χρειαστούν περίπου 10-20 δευτερόλεπτα **συνεχούς** ηχογράφησης.
- 1 λεπτό συνεχούς ήχου "ατμόσφαιρας", δηλαδή συνεχούς ηχογράφησης "σιωπής" όπου ακούγονται οι ήχοι του χώρου (όπως θα τύχουν) χωρίς καθόλου δικούς μας ήχους. Αν ακούγονται ανθρωπογενείς ήχοι από μακριά (εργοτάξιο, κυκλοφορία σε δρόμο κ.λπ.), δεν πειράζει. Όχι όμως φωνές, περπατήματα, γέλια κ.λπ. από επισκέπτες του χώρου.